

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 21 lipca 2017 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. odmówił W. M. prawa do świadczenia przedemerytalnego.

Decyzja została wydana na podstawie art.2 ustawy z dnia 30 kwietnia 2004 roku o świadczeniach przedemerytalnych (tekst jednolity Dz.U. z 2016 roku, poz.1940) oraz ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity Dz.U. z 2016 roku, poz.887).

W uzasadnieniu decyzji organ rentowy wskazał, że ubezpieczony nie spełnia warunku 40-letniego stażu pracy, gdyż do dnia rozwiązania stosunku pracy z przyczyn dotyczących zakładu pracy udokumentował łącznie 39 lat 1 miesiąc i 6 dni okresów składkowych oraz 10 dni okresów nieskładkowych.

Do okresu zatrudnienia Zakład nie zaliczył pracy w gospodarstwie rolnym w okresie od 28 sierpnia 1973 roku do 21 sierpnia 1977 roku, gdyż z zebranej dokumentacji wynika, że zważywszy na wielkość posiadanego przez ubezpieczonego gospodarstwa rolnego i brak potwierdzenia opłacania składek na Fundusz Emerytalny (...) od 1 lipca 1977 roku, kontynuowanie nauki w Technikum, ubezpieczony pomagał jedynie przy niektórych pracach zwyczajowo świadczonych przez dzieci rolników.

Odwołanie od powyższej decyzji złożył ubezpieczony. Wniósł o zmianę decyzji i przyznanie prawa do świadczenia przedemerytalnego.

Ubezpieczony podał, iż w drodze zniesienia współwłasności i nabycia spadku odziedziczył wspólnie z dziadkiem gospodarstwo rolne składające się z działek o powierzchni 54 ary i 27 m² oraz 1 ha 9 arów. Dodatkowo miał przyznaną służebność osobistą w postaci prawa do korzystania z budynku mieszkalnego stojącego na działce o powierzchni 0,3359 ha.

Nadto podał, iż opłacał składki na Fundusz Emerytalny (...), tylko dokumentacja uległa zniszczeniu.

Ubezpieczony wskazał, że na terenie gospodarstwa rolnego zamieszkiwał wraz z dziadkiem. Wykonywał wszystkie prace w gospodarstwie rolnym. Nauka w szkole średniej w żaden sposób nie kolidowała mu z obowiązkami w prowadzeniu gospodarstwa rolnego.

W odpowiedzi na odwołanie pełnomocnik Zakładu Ubezpieczeń Społecznych wniósł o jego oddalenie.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Ubezpieczony W. M. urodził się (...).

W dniu 8 czerwca 2017 roku ubezpieczony złożył wniosek o świadczenie przedemerytalne.

(wniosek – k.1 akt ZUS)

Zakład Ubezpieczeń Społecznych uznał za udowodniony staż ubezpieczeniowy W. M. na dzień złożenia wniosku o świadczenie przedemerytalne w wymiarze 39 lat 1 miesiąca i 16 dni okresów składkowych i nieskładkowych (w tym 10 dni okresów nieskładkowych).

(wykaz okresów składkowych i nieskładkowych – k.42 akt ZUS)

W okresie od dnia 3 grudnia 2012 roku do dnia 30 listopada 2016 roku ubezpieczony był zatrudniony przez Z. K. w MAKRA-2 Przedsiębiorstwie (...) – Handlowym. Umowa o pracę została rozwiązana z powodu likwidacji stanowiska pracy z przyczyn ekonomicznych.

(świadczenie o pracy – k.25-26 akt ZUS)

Od dnia 8 grudnia 2016 roku ubezpieczony jest zarejestrowany jako osoba bezrobotna w Powiatowym Urzędzie Pracy w Z..

180 dni pobierania zasiłku upłynęło w dniu 5 czerwca 2017 roku.

W okresie zarejestrowania ubezpieczony nie odmówił bez uzasadnionej przyczyny podjęcia propozycji odpowiedniego zatrudnienia, innej pracy zarobkowej w rozumieniu przepisów o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy albo zatrudnienia w ramach prac interwencyjnych lub robót publicznych.

Zaświadczenie o pobieraniu zasiłku dla bezrobotnych ubezpieczony otrzymał w dniu 7 czerwca 2017 roku.

(zaświadczenie – k.29 akt ZUS)

Ubezpieczony ukończył 16 lat w dniu (...).

W okresie od 1 września 1972 roku ubezpieczony był uczniem Technikum (...) Wodnej w Z.. Szkołę ukończył w dniu 11 czerwca 1977 roku.

(świadczenie – k.17-18 akt ZUS)

Ubezpieczony mieszkał w Z. przy ul. (...) (obecnie ulica (...)) wraz z rodzicami i dziadkiem L. K. (1).

Od dnia 1 marca 1972 roku ubezpieczony został zameldowany w Z. przy ul. (...).

(poświadczenie zameldowania – k.16 akt ZUS)

Postanowieniem z dnia 31 marca 1970 roku Sąd Rejonowy w Zgierzu zniósł współwłasności i dokonał działu spadku nieruchomości położonej w Z. przy ul. (...) o łącznej powierzchni 1 ha 97 arów i 35 m² w ten sposób, że przyznał na współwłasność w częściach równych L. K. (1) i ubezpieczonemu W. M. na własność działkę nr (...) o powierzchni 54 ary i 27 m² oraz działkę nr (...) o powierzchni 1 ha 9 arów 49 m², ustanowił na rzecz W. M. służebność osobistą polegającą na prawie korzystania ze starego budynku mieszkalnego znajdującego się na działce K. i S. małżonków H. oraz stwierdził, że w budynku tym ma prawo mieszkać do śmierci L. K. (1).

(kserokopie postanowienia – k.7)

Postanowieniem z dnia 7 stycznia 1987 roku ubezpieczony nabył w całości wchodzące w skład spadku po L. K. (1) gospodarstwo rolne położone w Z. przy ul. (...).

(kserokopia postanowienia – k.26)

Brak dokumentacji związanej z opłacaniem składek na Fundusz Emerytur Rolniczych przez L. K. (1) i ubezpieczonego związany jest z jej wybrakowaniem.

(pismo Prezydenta Miasta Z. – k.9)

Ubezpieczony mieszkał na terenie gospodarstwa rolnego. W 1961 roku zmarła mama ubezpieczonego. Ojciec ubezpieczonego wyprowadził się w 1970 roku. Ubezpieczony nie wyprowadził się z ojcem, mieszkał na terenie gospodarstwa razem z dziadkiem (ojcem matki) L. K. (1).

Dziadek ubezpieczonego urodził się w (...) roku.

Ubezpieczony do szkoły średniej miał około 2 km. Zajęcia w szkole odbywały się od godziny 8 do godziny 12, 14.

W gospodarstwie rolnym były uprawiane ziemniaki i żyto, hodowano króliki, kaczki, kury. W gospodarstwie były 1-2 świnie i 1-2 krowy. L. K. (1) sprzedawał krowy, mleko.

Ubezpieczony rano karmił zwierzęta, sprzątał oborę, przygotowywał sieczkę. Po szkole zajmował się zwierzętami, przygotowywał karmę na rano. Opieka nad zwierzętami była stałym obowiązkiem ubezpieczonego. Prace te zajmowały rano około 2 godzin i po południu 2-3 godziny.

Ubezpieczony wykonywał prace polowe wynikające z pór roku. Wiosną wyrzucał obornik na pole, przygotowywał ziemniaki do sadzenia, sadił ziemniaki, redlił je, odchwaszczał, zbierał stonkę, siał zboże. Gospodarstwo nie było zmechanizowane. Dziadek ubezpieczonego pożyczał konia i pług od sąsiadów albo z kółka rolniczego.

Latem ubezpieczony pracował przy żniwach, jesienią przy wykopkach, młóceniu zboża. Zimą nie było prac na polu.

(zeznania ubezpieczonego min.00:02:26-00:34:21 w zw. z min.00:46:47-00:49:03, zeznania świadków W. G. min.00:36:08-00:41:12, M. P. min.00:41:12-00:45:45 protokół z dnia 17 stycznia 2018 roku,)

Po zakończeniu szkoły od 12 czerwca 1975 roku do dnia rozpoczęcia pracy – do 22 sierpnia 1975 roku ubezpieczony pracował w gospodarstwie rolnym, nie wyjeżdżał na wakacje.

(zeznania ubezpieczonego min.00:02:26-00:34:21 w zw. z min.00:46:47-00:49:03 protokół z dnia 17 stycznia 2018 roku)

W okresie gdy ubezpieczony odbywał zasadniczą służbę wojskową gospodarstwo prowadził L. K. (2). W gospodarstwie pozostał drób i świnie, nie było upraw, dziadek ubezpieczonego sprzedał krowę.

(zeznania ubezpieczonego min.00:02:26-00:34:21 w zw. z min.00:46:47-00:49:03 protokół z dnia 17 stycznia 2018 roku)

Powyższy stan faktyczny został ustalony na podstawie dowodów z ww. dokumentów, zeznań świadków M. P. i W. G. oraz zeznań ubezpieczonego.

Żadna ze stron postępowania nie kwestionowała dowodów z dokumentów.

Natomiast zeznania ubezpieczonego co do okoliczności stałego wykonywania pracy w gospodarstwie rolnym, którego był współwłaścicielem wraz z dziadkiem L. K. (1) od 1970 roku pozostają w korelacji z zeznaniami świadków M. P. i W. G.. Z zeznań świadków jednoznacznie wynika, iż ubezpieczony pracował w gospodarstwie, że zawsze coś z dziadkiem robił – chodził na pole, oporządzał zwierzęta, zbierał ziemniaki, nie wyjeżdżał w wakacje.

Świadkowie M. P. i W. G. widzieli ubezpieczonego przy wykonywaniu prac w gospodarstwie, zgodnie zeznali, że ubezpieczony mieszkał razem z dziadkiem.

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie jest zasadne.

Stosownie do treści art.2 ust.1 punkt 5 ustawy z dnia 30 kwietnia 2004 roku o świadczeniach przedemerytalnych (tekst jednolity Dz.U. z 2017 roku, poz. 1248) prawo do świadczenia przedemerytalnego przysługuje osobie, która do dnia rozwiązania stosunku pracy z przyczyn dotyczących zakładu pracy, w rozumieniu przepisów ustawy o promocji zatrudnienia, w którym była zatrudniona przez okres nie krótszy niż 6 miesięcy, posiada okres uprawniający do emerytury, wynoszący co najmniej 35 lat dla kobiet i 40 lat dla mężczyzn.

Za okres uprawniający do emerytury, uważa się okres ustalony zgodnie z przepisami art. 5-9, art.10 ust.1 oraz art.11 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity Dz. U. z 2017 roku, poz. 1383 (art.1 ust.2 ww. ustawy).

Świadczenie przedemerytalne przysługuje osobie po upływie co najmniej 6 miesięcy pobierania zasiłku dla bezrobotnych, o którym mowa w ustawie o promocji zatrudnienia, jeżeli osoba ta spełnia łącznie następujące warunki:

- 1) nadal jest zarejestrowana jako bezrobotna,
- 2) w okresie pobierania zasiłku dla bezrobotnych nie odmówiła bez uzasadnionej przyczyny przyjęcia propozycji odpowiedniego zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej, w rozumieniu ustawy o promocji zatrudnienia, albo zatrudnienia w ramach prac interwencyjnych lub robót publicznych,
- 3) złoży wniosek o przyznanie świadczenia przedemerytalnego w terminie nieprzekraczającym 30 dni od dnia wydania przez powiatowy urząd pracy dokumentu poświadczającego 6-miesięczny okres pobierania zasiłku dla bezrobotnych (art.2 ust.3 ww. ustawy).

Świadczenie przedemerytalne jest świadczeniem o charakterze wyjątkowym, przysługującym ubezpieczonym o długim stażu ubezpieczeniowym, którzy z przyczyn od siebie niezależnych utracili źródło dochodu, a ze względu na wiek nie mogą jeszcze uzyskać prawa do emerytury. Jego funkcja ma charakter socjalny. Warunki do przyznania świadczenia przedemerytalnego powinny być interpretowane ściśle, a dla uzyskania prawa do świadczenia konieczne jest łącznie spełnienie wszystkich warunków wymienionych w ustawie. Oznacza to, że niezachowanie jednego z nich niweczy prawo do świadczenia przedemerytalnego.

W niniejszej sprawie ubezpieczony W. M. do dnia zakończenia stosunku pracy (30 listopada 2016 roku) udowodnił staż pracy w wymiarze 39 lat 1 miesiąca i 16 dni i wobec spełnienia przez niego pozostałych przesłanek od których uzależnione jest przyznanie prawa do świadczenia przedemerytalnego (okresu zatrudnienia, przyczyn ustania stosunku pracy, zarejestrowania jako osoba bezrobotna, złożenia wniosku w o świadczenie przedemerytalne w terminie określonym w ustawie) postępowanie sprowadziło się do rozstrzygnięcia czy możliwym jest doliczenie do już udowodnionego stażu dodatkowych okresów – pracy w gospodarstwie rolnym.

W treści odwołania ubezpieczony wniósł o zaliczenie do stażu pracy okresu pracy w gospodarstwie rolnym od 28 sierpnia 1973 roku (od ukończenia 16 lat) do 21 sierpnia 1975 roku (do dnia rozpoczęcia pracy).

Zgodnie z art.10 ust.1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity Dz.U. z 2017 roku, poz.1387), przy ustalaniu prawa do emerytury oraz przy obliczaniu jej wysokości uwzględnia się również następujące okresy, traktując je, z zastrzeżeniem art.56 ustawy, jak okresy składkowe: okresy ubezpieczenia społecznego rolników, za które opłacono przewidziane w odrębnych przepisach składki, przypadające przed dniem 1 lipca 1977 roku okresy prowadzenia gospodarstwa rolnego po ukończeniu 16 roku życia, przypadające przed dniem 1 stycznia 1983 roku okresy pracy w gospodarstwie rolnym po ukończeniu 16 roku życia, jeżeli okresy składkowe i nieskładkowe, ustalone na zasadach określonych w art.5-7, są krótsze od okresu wymaganego do przyznania emerytury, w zakresie niezbędnym do uzupełnienia tego okresu. Przepis art.10 ust.1 niniejszej ustawy, dopuszcza wyjątkowo możliwość traktowania okresów pracy w gospodarstwie rolnym tak jak okresów składkowych w ramach ubezpieczenia pracowniczego, w zakresie niezbędnym do uzupełnienia okresów składkowych i nieskładkowych (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 3 grudnia 2004 roku, II UK 59/04). Przy czym jedynie wykonywanie stałej pracy w gospodarstwie rolnym, w którym osoba zainteresowana zamieszkuje lub ma możliwość codziennego wykonywania prac związanych z prowadzoną działalnością rolniczą, w wymiarze nie niższym, niż połowa pełnego wymiaru czasu pracy, pozwala na przyjęcie ziszczenia się przesłanek z przepisu art.10 ust.1 punkt 3 ww. ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Dla uznania pracy w gospodarstwie rolnym jako okresu uzupełniającego znaczenie ma stałość wykonywania pracy w gospodarstwie, przy czym nie musi to oznaczać codziennego wykonywania czynności rolniczych, lecz gotowość

(dyspozycyjność) do podjęcia pracy rolniczej, z czym wiąże się też wymóg zamieszkiwania osoby bliskiej rolnikowi co najmniej w pobliżu gospodarstwa rolnego. Tym kryteriom zazwyczaj odpowiada praca domownika rolnika, który świadczy określone prace stale (codziennie) w wymiarze nie mniejszym niż połowa etatu. Zauważyć należy, że okres pracy w gospodarstwie rolnym jako okres uzupełniający nie jest okresem pracy sensu stricto. (wyrok Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 24 września 2014 roku, III AUa 1028/14, Lex nr 1515219).

Z zebranego w sprawie materiału dowodowego wynika, że ubezpieczony mieszkał wraz z dziadkiem L. K. (1) w Z. przy ul. (...) (obecnie ulica (...)). Ubezpieczony był wraz z dziadkiem L. K. (1) współwłaścicielem gospodarstwa rolnego składającego się z dwóch działek o powierzchni 1 ha 9 arów i 49 m² oraz 56 arów i 27 m². Miał prawo do korzystania ze starego budynku mieszkalnego położonego na działce o numerze (...) (która w ramach zniesienia współwłasności przypadła S. i K. małżonków H.). Ubezpieczony pracował w gospodarstwie rolnym wraz z dziadkiem, wykonywał wszystkie niezbędne prace wynikające z produkcji rolnej i pór roku. Ubezpieczony wykonywał prace zgodnie z warunkami określonymi w definicji legalnej domownika, wskazanej w art.2 punkt 2 obowiązującej od dnia 1 stycznia 1983 roku ustawy z dnia 14 grudnia 1982 roku o ubezpieczeniu społecznym rolników indywidualnych i członków ich rodzin (Dz.U. z 1983 roku nr 40, poz.268 ze zm.). Zgodnie z treścią tego przepisu za domownika uważa się członków rodziny rolnika i inne osoby pracujące w gospodarstwie rolnym, jeżeli pozostają we wspólnym gospodarstwie domowym z rolnikiem, ukończyły 16 lat, nie podlegają obowiązkowi ubezpieczenia na podstawie innych przepisów, a ponadto praca w gospodarstwie rolnym stanowi ich główne źródło utrzymania.

Ubezpieczony w spornym okresie uczęszczał do szkoły średniej, do której miał około 2 km. Droga do szkoły nie zajmowała ubezpieczonemu więcej niż 30 minut. Nauka w szkole średniej nie przeszkadzała ubezpieczonemu w wykonywaniu obowiązków w gospodarstwie rolnym. Zadania jakie wykonywał ubezpieczony były istotne, gdyż pozwalały na prawidłowe funkcjonowanie gospodarstwa. Prowadzeniem gospodarstwa zajmowała się dziadek ubezpieczonego, który wówczas miał 75 lat. Ubezpieczony nie miał rodzeństwa, które mogłoby zająć się pracą w gospodarstwie. Naturalnym było zatem wykonywanie przez ubezpieczonego pracy w gospodarstwie. Do stałych obowiązków ubezpieczonego należała opieka nad zwierzętami. Ubezpieczony wykonywał te prace codziennie, rano i wieczorem. Nadto ubezpieczony zajmował się wykonywaniem prac w polu – sadzeniem ziemniaków, sianiem zboża, pieleniem ziemniaków, pracami przy żniwach, młóceniu zboża. Ubezpieczony pracował w gospodarstwie rolnym cały rok, wykonywał każdą pracę w polu. Łączny wymiar czasu jaki spędzał na wykonywaniu obowiązków z całą pewnością wynosił powyżej 4 godzin dziennie. Podnieść również należy, iż gospodarstwo nie było zmechanizowane co sprawiało, że większość czynności wykonywano ręcznie, a to niewątpliwie przekładało się na wydłużony czas jaki poświęcano określonym czynnościom. Ubezpieczony po wykonaniu prac w gospodarstwie odrabiał lekcje i przygotowywał się do szkoły.

Z ustaleń Sądu wynika, iż gospodarstwo rolne prowadził ponad 70-letni dziadek ubezpieczonego i z tych też względów nie można przyjąć, że obowiązki ubezpieczonego ograniczały się do doraźnej pomocy. Ubezpieczony jak wyżej wskazano miał stałe obowiązki, wykonywał codziennie prace wynikające z normalnego toku prac w gospodarstwie rolnym.

Okoliczność, iż obecnie z uwagi na wybrakowanie nie możliwości potwierdzenia, że ubezpieczony czy też L. K. (1) opłacali w spornym okresie składki na Fundusz Emerytalny (...), w świetle zebranego w sprawie materiału dowodowego nie może stanowić dowodu na niewykonywanie przez ubezpieczonego pracy w gospodarstwie rolnym.

Biorąc zatem pod uwagę okres uwzględniony przez organ rentowy oraz okres pracy w gospodarstwie rolnym przypadający po ukończeniu przez ubezpieczonego 16 roku życia (od 27 sierpnia 1972 roku) do 22 sierpnia 1975 roku ubezpieczony udowodnił wymagany 40-letni staż pracy.

Wobec powyższego Sąd na podstawie art. 477¹⁴§2 k.p.c. zmienił zaskarżoną decyzję przyznając W. M. prawo do świadczenia przedemerytalnego od dnia 9 czerwca 2017 roku to jest od dnia następnego po dniu złożenia wniosku o świadczenie stosownie do treści art.7 ww. ustawy o świadczeniach przedemerytalnych.

ZARZĄDZENIE

1. Odpis wyroku wraz z uzasadnieniem doręczyć pełnomocnikowi organu rentowego z pouczeniem o prawie, terminie i sposobie złożenia apelacji.
2. Wypożyczyć pełnomocnikowi ZUS akta rentowe zobowiązując do zwrotu w razie złożenia apelacji.
3. Doręczyć pełnomocnikowi ZUS zapis protokołu rozprawy z 17 stycznia 2018 roku.

7 lutego 2018 roku.